

ការត្រៀមយ៉ាងសកម្មរបស់គណបក្សនយោបាយមួយចំនួនសម្រាប់ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ នីតិកាលទី៥

គណបក្សនយោបាយសកម្មសំខាន់ដែលមានអាសនៈយុំសង្កាត់ និងរដ្ឋសភាបានខិតខំពង្រឹងបណ្តាញគណបក្ស និងបង្កើនសកម្មភាពយោសនានយោបាយ និងរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងបញ្ជីបេក្ខជន រួមទាំងដាក់បង្ហាញបេក្ខជន នាយករដ្ឋមន្ត្រី និងបង្កើតកម្មវិធីនយោបាយជាក់ស្តែងមួយចំនួន ដើម្បីចូលរួមប្រកួតការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រឆ្នាំ២០១៣។

គិតមកដល់ឆ្នាំ២០១៣នេះ មានគណបក្សនយោបាយចំនួន ៥៥ បានបង្កើតឡើង ដែលក្នុងនោះមានគណបក្សនយោបាយចំនួន ៤២ បានចុះបញ្ជីនៅក្រសួងមហាផ្ទៃ។ ក្នុងចំណោមគណបក្សទាំងអស់នេះ មានតែគណបក្សប្រហែល ២០% ប៉ុណ្ណោះ មានការិយាល័យច្បាស់លាស់ និងធ្វើសកម្មភាពនយោបាយរបស់ខ្លួន។ គណបក្សនយោបាយដែលធ្វើសកម្មភាពសំខាន់ដូចជាការផ្សព្វផ្សាយ និងការចុះពង្រឹងបក្សទៀងទាត់ គឺមានតែគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា គណបក្សសម រង្ស៊ី គណបក្សសិទ្ធិមនុស្ស គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ គណបក្សហ៊្វិនស៊ិនបិច គណបក្សជាតិនិយម និងគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ។

ចំនួនគណបក្សនយោបាយដែលចូលរួមក្នុងការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ គឺមានការប្រែប្រួលពីមួយអាណត្តិ និងមានការថយចុះចំនួនគណបក្សចូលរួមនៅអាណត្តិបច្ចុប្បន្ននេះ។ គួរបញ្ជាក់ថា នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៩៣មានគណបក្សនយោបាយចូលរួមប្រកួតប្រជែងចំនួន២០ ឆ្នាំ១៩៩៨មានចំនួន៣៩ ឆ្នាំ២០០៣មានចំនួន២៣ និងក្នុងឆ្នាំ២០០៨មានចំនួន១១។ សម្រាប់ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រអាណត្តិទី៥ខាងមុខនេះ គណបក្សនយោបាយដែលចូលរួមប្រកួតប្រជែងនឹងមានចំនួនមិនដល់១០គណបក្សដែលតិចជាងការបោះឆ្នោតក្នុងឆ្នាំ២០០៨ និងការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រអាណត្តិទី៥ខាងមុខនេះ។ មូលហេតុចម្បងមួយដែលនាំឲ្យការចូលរួមមានការថយចុះជាងការបោះឆ្នោតមុនក៏ព្រោះតែការវិវត្តន៍ចុងក្រោយនៃគណបក្សនយោបាយមួយចំនួនដែលធ្លាប់ចូលរួមបោះឆ្នោតនាពេលកន្លងមកបានសំរេចចិត្តប្តូរមុខ។ ការប្តូរមុខបានធ្វើឲ្យគណបក្សសម រង្ស៊ី គណបក្សសិទ្ធិមនុស្ស និងគណបក្សជាតិនិយម (អតីតគណបក្សនរោត្តម រណប្បទិ) នឹងមិនចូលរួមដាក់បេក្ខជនប្រកួតប្រជែងក្នុងការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រនីតិកាលទី៥ខាងមុខនេះទេ ព្រោះថា ពួកគេនឹងឈរឈ្មោះក្នុងបញ្ជីបេក្ខជនតំណាងរាស្ត្ររួមគ្នា ដូចជាគណបក្សសម រង្ស៊ី និងគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សនឹងឈរឈ្មោះក្នុងបញ្ជីបេក្ខជនតំណាងរាស្ត្ររបស់គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ។ ចំណែកឯគណបក្សជាតិនិយមវិញនឹងឈរឈ្មោះក្នុងបញ្ជីបេក្ខជនតំណាងរាស្ត្ររបស់គណបក្សហ៊្វិនស៊ិនបិច។

ការសិក្សារបស់ខុមហ្វ្រែលបានរកឃើញថា គណបក្សនយោបាយដែលនឹងចូលរួមប្រកួតប្រជែងក្នុងការបោះឆ្នោតខាងមុខមាន គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ គណបក្សហ៊្វិនស៊ិនបិច គណបក្សសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ និងគណបក្សខ្មែរឈប់ក្រ។

Vision: A democratic society that democratization in particular democratic elections are promoted and qualified to bring benefits to people.

ទស្សនៈវិស័យ ៖ ដើម្បីឱ្យការបោះឆ្នោតមានគុណភាព និងប្រកួតប្រជែងយ៉ាងយុត្តិធម៌ ត្រូវបានលើកកម្ពស់ និងគាំទ្រដើម្បីនាំមកនូវផលប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជន។

ជាមួយគ្នានេះ គណបក្សនយោបាយមួយចំនួនទៀតដែលធ្លាប់បានចូលរួមក្នុងការបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០០៨ និងឆ្នាំ ២០១២ក្នុងទៅថ្មីៗនៅមិនទាន់សម្រេចថាចូលរួម ឬបានសម្រេចថាមិនចូលរួមក្នុងការបោះឆ្នោតខាងមុខនេះ។ គណបក្សចលនាប្រជាធិបតេយ្យបានបញ្ជាក់ថា ខ្លួនរំពឹងនឹងចូលរួម ប៉ុន្តែមិនទាន់សំរេចជាផ្លូវការនៅឡើយ។ ដោយឡែកគណបក្សខ្មែរសាធារណៈរដ្ឋ គណបក្សប្រជាធិបតេយ្យខ្មែរ និងគណបក្សសង្គមយុត្តិធម៌បានបញ្ជាក់ជំហរថាខ្លួនមិនចូលរួមទេ។

ទាក់ទងទៅនឹងសកម្មភាពរបស់គណបក្សនយោបាយត្រៀមសម្រាប់ការចូលរួមការបោះឆ្នោត ដែលនឹងឈានមកដល់នៅថ្ងៃទី២៨ ខែកក្កដានាពេលខាងមុខនេះ ការសង្កេតឃើញមានសកម្មភាពគួរឲ្យចាប់អារម្មណ៍មួយចំនួនដូចជា ការសុំប្តូរឈ្មោះ ការដាក់រូបសញ្ញាគណបក្ស ផ្លាស់ប្តូរថ្នាក់ដឹកនាំគណបក្ស ការធ្វើវិសោធនកម្មលក្ខន្តិកៈរបស់គណបក្ស ការចុះធ្វើសកម្មភាពនៅតាមមូលដ្ឋាន ការផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធគណបក្ស និងការចងសម្ព័ន្ធភាពគ្នាជាដើម។

គណបក្សសំខាន់ៗដូចជា គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ និងគណបក្សហ៊្វិនស៊ិនប៊ិចបានចុះពង្រឹងបណ្តាញនៅមូលដ្ឋាន រៀបចំសន្និបាត ធ្វើសកម្មភាពអូសទាញអ្នកបោះឆ្នោត សមាជិក/អ្នកគាំទ្រគណបក្សផ្សេងៗ ឲ្យមកចុះចូលជាមួយគណបក្សខ្លួន និងបង្កើនការផ្សព្វផ្សាយគោលនយោបាយគណបក្សដល់សកម្មជន និងសមាជិកគណបក្សនៅតាមមូលដ្ឋាន។ ដោយឡែកគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាមានសកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយអំពីគោលនយោបាយ និងសមិទ្ធផល ស្នាដៃនានារបស់គណបក្ស ឬមេដឹកនាំគណបក្សខ្លួនតាមរយៈប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយច្រើនលើសលុប និងប្រើប្រាស់ធនធានរដ្ឋ និងឯកជនជាងគណបក្សផ្សេងៗ។ រីឯគណបក្សសំខាន់ៗដូចជាគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ និងគណបក្សហ៊្វិនស៊ិនប៊ិចអាចទទួលបានការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយចំនួនតែ២ ឬ៣ ស្ថានីយ៍វិទ្យុប៉ុណ្ណោះ។

គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាបានបញ្ចប់មហាសន្និបាតវិសាមញ្ញរបស់ខ្លួន ហើយបានដាក់គោលការណ៍គន្លឹះចំនួន ១១ ចំនុច។ គណបក្សនេះហាក់ដូចជាអនុវត្តគោលនយោបាយចាស់សកម្មភាពខ្លះថ្មី។ ជាមួយគ្នានេះដែរគណបក្សនេះបាន និងកំពុងអនុវត្តនយោបាយបែបផ្សារភ្ជាប់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាជាមួយក្រុមវិជន និងឧកញ៉ា ដែលជាក្រុមមានកំរិតជីវភាពខ្ពស់ជាចំពោះក្នុងសង្គម ហើយមាននិន្នាការនយោបាយគាំទ្រគណបក្សខ្លួន។ ការភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងស្និតរម្មតរវាងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានឹងក្រុមវិជន និងឧកញ៉ានេះតាមរយៈការឧបត្ថម្ភរបស់ពួកគេ និងធនធានរាជរដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់អំណោយយ៉ាងច្រើនដល់ក្រុមមនុស្សដែលមានជីវភាពខ្សត់ខ្សោយ ក៏ដូចជាផ្តល់តួនាទីដល់អ្នកប្រឆាំងទាំងឡាយណាដែលចុះចូលបំរើគណបក្សខ្លួន។ គណបក្សអនុវត្តគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចសេរីនិយម និងទំនើបនីយកម្ម ដោយរដ្ឋមានការយកចិត្តទុកដាក់តិចតួចទៅលើការផ្តល់សេវា និងសង្គម។ មានការជំរុញឯកជនភារូបនីយកម្មនៃសម្បត្តិ និងធនធានរដ្ឋ ដោយការជួល ឬការលក់ ដែលជាប្រភពកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាយ៉ាងសំខាន់ៗយ៉ាងតិច ៧% ហើយវាចូលរួមកាត់បន្ថយភាពក្រីក្របណ្តើរៗ ១%ក្នុងមួយឆ្នាំ។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ រាជរដ្ឋាភិបាលគណបក្សនេះហាក់ដូចជាបានអនុវត្តគំរូយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ និងទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធជាមួយប្រទេសចិន។ ព្រោះគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជារក្សាតួនាទីរបស់គណបក្សគ្របដណ្តប់ទៅលើស្ថាប័នរដ្ឋ និងសេដ្ឋកិច្ច និងបង្កើនប្រាក់កម្ចី និងប្តេជ្ញាគាំទ្រនយោបាយប្រទេសចិន។ ជំនួសមកវិញគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាមានប្រៀបខ្លាំងក្នុងការរក្សាសន្តិសុខ និងស្ថេរភាពដែលបន្តរំលឹកសាធារណជនកម្ពុជាថា ការបរាជ័យរបស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាសម្រាប់ការបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០១៣នេះនឹងជួបហានិភ័យ អស្ថេរភាពនយោបាយនៅប្រទេសកម្ពុជា។ ការបញ្ជាក់បែបនេះគឺបង្ហាញពីការព្រួយបារម្ភយ៉ាងខ្លាំងដែលចាត់ទុកថា ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និងមន្ត្រីតុលាការនឹងលែងមានប្រសិទ្ធភាព ប្រសិនបើគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាបរាជ័យចំពោះការបោះឆ្នោត។

គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាបានបន្តបង្កើនប្រាក់បៀវត្សតិចតួចចំនួន២០%នៃប្រាក់ខែច្បាប់ប្រហែល ៨០-៩០ ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកជូនមន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ បើធៀបគណបក្សសង្គ្រោះជាតិលើកម្មវិធីនយោបាយ

របស់ខ្លួនបង្កើនរហូតដល់ទៅ២០០%នៃប្រាក់ខែយ៉ាងតិច ២៥០ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក។ ប៉ុន្តែគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា បានផ្តល់អាទិភាពដល់ការវិនិយោគមូលធនទៅវិស័យហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តយ៉ាងច្រើនដែលគាំទ្រវិស័យសេដ្ឋកិច្ចដល់ ប្រជាពលរដ្ឋ។

គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាហាក់ចាប់អារម្មណ៍ខ្លាំងទៅលើយុវជន ជាពិសេសការបន្តវេនដឹកនាំ ប៉ុន្តែកំរិតនៃការ លើកទឹកចិត្តនេះមានត្រឹមខ្សែស្រឡាយសាច់ញាតិដូចជាកូន ឬចៅរបស់មេដឹកនាំបច្ចុប្បន្ននៃគណបក្សនេះ។ ក្នុងនោះដែររួម មានកូនប្រុសបង្កើត និងកូនប្រុសរលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ធ្វើការងារជាមួយក្រុមយុវជនអាចត្រូវបានតែងតាំង ជាបេក្ខភាពតំណាងរាស្ត្រ។

ចំណែកគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ហាក់បង្ហាញគោលនយោបាយរបស់គណបក្សខ្លួនខុសពីគណបក្សគណបក្ស ប្រជាជនកម្ពុជា ដោយប្រើប្រាស់ទស្សនវិស័យនយោបាយសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ដែលសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើការពង្រីកសមត្ថ ភាពរបស់រដ្ឋ ដើម្បីធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងចំពោះសេវាកម្ម និងផលិតភាពដោយតម្លើងប្រាក់បៀវត្សដល់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល កម្ម កររោងចក្រ។ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិនៅតែបន្តការវិះគន់ចំណុចចំបងចំពោះគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាដែលកាលពីអតីត កាលមានសម្ព័ន្ធភាពយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយគណបក្សកុម្មុយនិស្តវៀតណាម។ គណបក្សនេះហាក់ចាប់អារម្មណ៍ពង្រឹងតួ នាទីរដ្ឋក្នុងការធានាតម្លៃកសិផល និងការជួយឧបត្ថម្ភប្រាក់ខែដល់ចាស់ជរា។ គណបក្សប្រឆាំងនេះអាចបន្តលើកកម្មវិធី នយោបាយទាក់ទិនបញ្ហាព្រមដែន និងអន្តោប្រវេសន៍វៀតណាម។ ជាមួយគ្នានេះ គណបក្សកាន់អំណាចក៏បន្តយកប្រៀប លើកម្មវិធីនយោបាយទាក់ទិននឹងការដំណោះស្រាយ ឬប្រើប្រាស់បញ្ហាជម្លោះប្រាសាទព្រះវិហារជាមួយប្រទេសថៃដើម្បី ទាក់ទាញម្ចាស់ឆ្នោត។ គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាអាចនៅរក្សាការប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ដោយប្រើប្រាស់ស្ថាប័ន ក្រោមឥទ្ធិពលនាយករដ្ឋមន្ត្រី ប៉ុន្តែគណបក្សប្រឆាំងសន្យាបង្កើតស្ថាប័នប្រឆាំងអំពើពុករលួយឯករាជ្យពីរដ្ឋាភិបាល និង គណបក្ស។

គណបក្សហ៊ុនស៊ុនប៊ុចក៏បានធ្វើសកម្មភាពពង្រឹងបណ្តាញនៅតាមមូលដ្ឋាននានារៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធគណបក្ស ឡើងវិញ ក្រោយពីមានការបង្រួបបង្រួមជាមួយគណបក្សជាតិនិយម (អតីតគណបក្សនរោត្តម រណប្បទិ)។ គណបក្សនេះ បន្តប្រើប្រាស់កម្មវិធីនយោបាយទាក់ទិនគោលនយោបាយរបស់សង្គមរាស្ត្រនិយម ក្រោមព្រះរាជដឹកនាំរបស់ព្រះបាទ នរោត្តម សីហនុ។ គណបក្សនេះក៏នៅបន្តកម្មវិធីនយោបាយក្នុងការពង្រឹងតួនាទីរបស់ព្រះមហាក្សត្រ និងប្រពៃណីតាម បែបរាជានិយម។

រីឯគណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យវិញ បានធ្វើសកម្មភាពគួរឲ្យកត់សម្គាល់ ក្នុងការរៀបចំវេទិកាសាធារណៈ ក្នុងគោលបំណងសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងអ្នកគាំទ្រ ហើយក៏បានធ្វើការផ្សព្វផ្សាយអំពីគោលនយោ បាយរបស់ខ្លួននៅតាមវិទ្យុFM105។ គណបក្សនេះបានជួបការប្រឈមក្នុងពង្រីកការផ្សាយតាមវិទ្យុ ដោយសារមានការ រារាំងពីអាជ្ញាធរ។ គណបក្សបានយកចិត្តទុកដាក់លើសារនយោបាយដែលត្រូវបន្ថយអំណាចរដ្ឋ និងអ្នកមានអំណាច ដូច ជាបន្ថយចំនួនអង្គការរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី។ គណបក្សក៏ព្យាយាមតិះទៀនទាំងគណបក្សប្រឆាំងផងដែរ។ ជាមួយគ្នានេះ គណបក្សក៏បានកំពុងយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការបង្កើតជាបណ្តាញយុវជនតាមសាកលវិទ្យាល័យ ដែលមានឈ្មោះថា សម្ព័ន្ធ យុវជន។

ដោយឡែកគណបក្សមួយចំនួនទៀតរួមមានដូចជា គណបក្សខ្មែរសាធារណរដ្ឋ គណបក្សចលនាប្រជាធិបតេយ្យ គណបក្សប្រជាធិបតេយ្យខ្មែរ និងគណបក្សសង្គមយុត្តិធម៌ បានធ្វើសកម្មភាពតិចតួចសម្រាប់ការបោះឆ្នោតខាងមុខ។

សកម្មភាពទាំងនោះមានដូចជា ការចុះជួបសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ សកម្មជន និងអ្នកគាំទ្រនៅតាមមូលដ្ឋាន និងផ្សព្វផ្សាយអំពីគោលនយោបាយគណបក្សខ្លួន។

អាចមានការប្រែប្រួលតិចតួច ទាក់ទងនឹងការរៀបចំបញ្ជីបេក្ខជនរបស់គណបក្សនយោបាយសម្រាប់អាសនៈសភាតំណាងរាស្ត្របើប្រៀបធៀបអាណត្តិមុនៗ។ គណបក្សប្រជាជនអាចទាញយកមន្ត្រីចូលនិវត្តន៍ដូចជា អភិបាលខេត្តរាជធានី ដើម្បីធ្វើជាបេក្ខជនឈរឈ្មោះសម្រាប់ការបោះឆ្នោតនេះ។

បេក្ខជនតំណាងរាស្ត្រទាំងនោះ ត្រូវបានផ្តល់ឱកាសដល់សកម្មជនគណបក្សនេះចូលរួមជ្រើសរើស ឬ/និងធ្វើការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសបេក្ខជននៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ខណៈពេលដែលក្រុមថ្នាក់ដឹកនាំថ្នាក់ខេត្តស្នើបេក្ខជន ដើម្បីឲ្យមានការអនុម័តយល់ព្រមពីគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍គណបក្ស។ អនុប្រធានគណបក្ស លោក ហ៊ុន សែន គឺនៅតែជាបេក្ខជននាយករដ្ឋមន្ត្រីរបស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាសម្រាប់ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រអាណត្តិទី៥នេះ និងសម្រាប់អាណត្តិខាងមុខបន្តបន្ទាប់ទៀត។

ដោយឡែកគណបក្សរាជានិយមហ៊ុនស៊ុនបិទវិញក៏បានត្រៀម និងរៀបចំបញ្ជីបេក្ខជនសម្រាប់ការបោះឆ្នោតខាងមុខនេះ។ ដំណើរការនៃការជ្រើសរើសបេក្ខជន គឺអនុវត្តតាមគោលការណ៍របស់គណបក្ស ដោយផ្តល់សិទ្ធិទៅឲ្យគណៈកម្មការប្រតិបត្តិខេត្តនីមួយៗ ជាអ្នកស្នើបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជន ហើយមានការប្រជុំអនុម័តយល់ព្រមដោយគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍។ ហើយសម្រាប់អាណត្តិនេះ គណបក្សមានគំរោងបញ្ចូលបេក្ខភាពជាស្រ្តីចូលទៅក្នុងបញ្ជីបេក្ខជនផ្លូវការឲ្យបានច្រើន ប៉ុន្តែពុំទាន់បានបញ្ជាក់ពីចំនួនភាគរយនៅឡើយទេ។ ក្នុងរយៈពេលចុងក្រោយនេះគណបក្សបានយាងព្រះរាជបុត្រីពៅរបស់ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ សម្តេចព្រះរាជបុត្រី នរោត្តម អរុណរស្មី មកធ្វើជាព្រះប្រធានគណបក្សនេះ ហើយសម្តេចព្រះរាជបុត្រីនឹងត្រូវបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងជាបេក្ខភាពនាយករដ្ឋមន្ត្រីរបស់គណបក្សសម្រាប់ការបោះឆ្នោតនាពេលខាងមុខនេះ។

គណបក្សសង្គ្រោះជាតិដែលជាគណបក្សប្រឆាំងដ៏ធំ ដែលកើតចេញពីការរួមបញ្ចូលគ្នារវាងពីគណបក្សសម រង្ស៊ី និងគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សនៅក្រោយការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ក្នុងឆ្នាំ២០១២កន្លងទៅថ្មីៗនេះ ក៏បានកំពុងតែរៀបចំបញ្ជីបេក្ខជនតំណាងរាស្ត្ររបស់ខ្លួន ដែលគម្រោងនឹងត្រូវបញ្ចប់រួចរាល់នៅបន្ទាប់ពីសមាជិករបស់គណបក្សក្នុងខែមេសាខាងមុននេះ។ ជុំវិញការរៀបចំបញ្ជីបេក្ខជននេះ គណបក្សនេះបានបញ្ជាក់ថា ការជ្រើសរើសបេក្ខជនតំណាងរាស្ត្រ គឺមានភាពស្មុគស្មាញបន្តិច។ បើទោះបីមានការបើកចំហដល់សមាជិកគណបក្ស ដែលមានបំណងចង់ឈរឈ្មោះត្រូវដាក់ពាក្យស្នើសុំឈរជាបេក្ខជនតំណាងរាស្ត្រ។ ការរៀបចំបេក្ខជនតាមខ្សែ និងសាច់ញាតិក៏ត្រូវបានអនុវត្តដែរ។ បន្ទាប់ពីអ្នកដែលចង់ឈរឈ្មោះបានដាក់ពាក្យសុំរួចរាល់ហើយ គណៈកម្មការប្រតិបត្តិខេត្តនីមួយៗត្រូវរៀបចំលំដាប់លេខរៀងបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនទាំងនោះ ហើយបញ្ចូលមកស្នាក់ការកណ្តាល។ ដោយសារតែគណបក្សនេះមានកូតា២គណបក្សគឺគណបក្សសម រង្ស៊ី និងគណបក្សសិទ្ធិមនុស្ស រាល់ការសំរេចអ្វីមួយត្រូវតែទាមទារការឯកភាពគ្នា ដូចនេះបន្ទាប់ពីទទួលបានបញ្ជីបេក្ខជនពីគ្រប់បណ្តាខេត្តទាំងអស់ហើយ គឺត្រូវបង្កើតគណៈកម្មការមួយដើម្បីអនុម័តសំរេចលើបញ្ជីបេក្ខជនទាំងនោះ ដោយផ្អែកលើគោលការណ៍ព្រមព្រៀងឯកភាពគ្នានៃគណបក្សទាំងពីរ។ បើទោះជាលោកសម រង្ស៊ី ត្រូវបានតុលាការផ្តន្ទាទោសជាប់ពន្ធនាគាររយៈពេលប្រមាណ១២ឆ្នាំ ត្រូវបានបញ្ឈប់បុព្វសិទ្ធិជាតំណាងរាស្ត្រដោយរដ្ឋសភា និងត្រូវបានគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត (គ.ជ.ប) សម្រេចលុបឈ្មោះលោកចេញពីបញ្ជីបោះឆ្នោតសម្រាប់ប្រើក្នុងការបោះឆ្នោតខាងមុខក្តី ថ្មីៗនេះសន្និបាតគណបក្សសង្គ្រោះជាតិបានសម្រេចកម្មវិធីនយោបាយ៧ចំណុច និងលោកសម រង្ស៊ី ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយគណបក្សដើម្បីឈរជាបេក្ខភាពនាយករដ្ឋមន្ត្រីសម្រាប់ការបោះឆ្នោតខាងមុខ។

ស្របជាមួយគ្នានេះដែរ គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យក៏បានបញ្ជាក់ពីគោលជំហររបស់ខ្លួនថា សម្រាប់ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រឆ្នាំ២០១៣នេះ គណបក្សបានរៀបចំបញ្ជីបេក្ខភាពតំណាងរាស្ត្ររួចរាល់ហើយ។ គណបក្សបានផ្តល់អំណាចទៅដល់ខេត្តចំនួន២ ដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធវីងមាំ ធ្វើការសម្រេចចិត្តជ្រើសរើសបេក្ខភាពបេក្ខជនតំណាងរាស្ត្រដោយខ្លួនឯង គឺខេត្តសៀមរាប និងបាត់ដំបង។ ចំណែកខេត្តផ្សេងទៀតគឺស្មើឡើង និងអនុម័តតាមរយៈកិច្ចប្រជុំរបស់គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍របស់គណបក្ស។ គណបក្សមានគំរោងដាក់បញ្ជីបេក្ខជនតំណាងរាស្ត្ររបស់គណបក្សដែលមានយុវជនប្រមាណ ៧០%។ សម្រាប់ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រអាណត្តិទី៥នេះ លោក ខឹម វាសនា ដែលជាប្រធានគណបក្ស ត្រូវជ្រើសតាំងជាបេក្ខជននាយករដ្ឋមន្ត្រីសម្រាប់គណបក្សមួយនេះ។

សរុបសេចក្តីមក គណបក្សនយោបាយសំខាន់ៗ មានគោលនយោបាយសំខាន់ និងយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការដឹកនាំរាជរដ្ឋាភិបាលជាប់ឆ្នោតខុសៗគ្នា។ គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាហាក់ដូចជាយល់ឃើញ អំពីកម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលខ្លួនបច្ចុប្បន្ននៅមានអត្ថិភាពដោយផ្ដោតយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះឯកជនភារូបនីយកម្មនៃទ្រព្យសម្បត្តិ និងធនធានរបស់រដ្ឋដើម្បីបង្កើនការវិនិយោគ និងអភិវឌ្ឍន៍រដ្ឋារបស់ខ្លួន។ ប៉ុន្តែគណបក្សប្រឆាំងហាក់យកចិត្តទុកដាក់លើតួនាទីរបស់រដ្ឋ ប្រសិទ្ធិភាពការិយាល័យធិបតេយ្យ (មន្ត្រីរាជការ) ដំឡើងប្រាក់ខែ និងអត្ថិភាពនៃបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចសង្គម ដោយតំឡើងប្រាក់ខែអប្បបរមាដល់កម្មករនិយោជិត និងធានាតម្លៃកសិផល។

គណបក្សជំទាស់បានស្នើឲ្យពន្យារពេលការបោះឆ្នោត ដោយយោងហេតុផលថា បញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតនៅមានបញ្ហាបាត់ឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត ការមិនបានចូលរួមរបស់មេដឹកនាំ បេក្ខជននាយករដ្ឋមន្ត្រីរបស់គេគឺលោក សម រង្ស៊ី និងការមិនកែលំអនៃការជ្រើសរើសមន្ត្រី គ.ជ.ប គ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ដែលនាំឲ្យគណបក្សនេះអាចធ្វើពហិការក្នុងការដាក់ភ្នាក់ងារសង្កេតការណ៍ និងមានគម្រោងធ្វើបាតុកម្ម។ គ.ជ.ប និងរាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវខិតខំដោះស្រាយបញ្ហានេះ ព្រោះថាវានឹងធ្វើឲ្យប៉ះពាល់លទ្ធផលបោះឆ្នោត និងការទទួលស្គាល់លទ្ធផលពីសហគមន៍អន្តរជាតិ។

គណបក្សទាំងអស់ហាក់ដូចជាចាប់អារម្មណ៍ក្នុងការដាក់បេក្ខជននាយករដ្ឋមន្ត្រីដឹកនាំរាជរដ្ឋាភិបាលជាប់ឆ្នោតបើទោះបីការបោះឆ្នោតនេះជ្រើសរើសផ្ទាល់តែតំណាងរាស្ត្រក៏ដោយ។ បេក្ខជននាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ (គណបក្សប្រឆាំង) មិនអាចចូលក្នុងការយោសនាបោះឆ្នោត ដែលនេះជាការចាញ់ប្រៀបបេក្ខជននាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា(គណបក្សកាន់អំណាច) ដែលបានកំពុងធ្វើការយោសនានយោបាយយ៉ាងខ្លាំងដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយលើសលប់។ ដើម្បីបង្កើនអត្ថន័យនៃការបោះឆ្នោត បេក្ខជននាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃគណបក្សសំខាន់ៗគួរចូលរួមការពិភាក្សាដេញដោលកម្មវិធីនយោបាយនៃរដ្ឋាភិបាលរបស់ខ្លួន។ ដំណើរការសកម្មភាព និងការយោសនានយោបាយរបស់គណបក្សមានគំលាតគ្នាយ៉ាងខ្លាំង ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ការបោះឆ្នោតមិនទាន់មានយុត្តិធម៌ត្រឹមត្រូវ។ គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា (គណបក្សកាន់អំណាច) បានប្រើប្រាស់ធនធានរដ្ឋ និងឯកជនច្រើនលើសលប់ ចំណែកឯគណបក្សផ្សេងមានធនធានឯកជនតិចតួចមកពីសមាជិក និង/ឬថ្នាក់ដឹកនាំរបស់ខ្លួន។ គណបក្សខ្លះបានសំរេចចិត្តមិនចូលរួមការបោះឆ្នោតនេះគឺដោយសារការខ្វះថវិកា ព្រោះថាគណបក្សទាំងនោះប្រឈមការបាត់បង់ថវិកាដាក់តំកល់ ១៥ លានរៀលសម្រាប់ប្រកួតប្រជែងក្នុងការបោះឆ្នោត ប្រសិនគណបក្សនោះទទួលបានសន្លឹកឆ្នោតតិចជាង៣% ឬមិនបាន០១អាសនៈតំណាងរាស្ត្រ។ ច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុគណបក្សនយោបាយគួរត្រូវបានបង្កើតដើម្បីពង្រឹង និងគាំទ្រសកម្មភាពគណបក្សនយោបាយ។